

FAMILIA ȘI FENOMENUL EMIGRĂRII

Pr. Daniel MĂRTINAȘ¹

Sumar: În articolul de față, autorul analizează familia în contextul fenomenului tot mai răspândit al emigrării, pornind de la realitățile concrete existente în Biserica locală de Iași. Mai întâi, vorbește despre schimbările intervenite în societate o dată cu căderea regimului comunist și despre nevoia care impune familia să ia drumul emigrării, pentru ca mai apoi să prezinte pe scurt implicațiile emigrării asupra familiei. În continuare se referă la realitatea dură de care se ciocnesc multe familii emigrate, realitate mult deosebită de ceea ce li s-a promis înainte de plecare. În aceste situații dramatice, autorul se întreabă cum acționează Biserica, atât cea locală, cât și cea universală, tot el răspunzând prin exemple concrete de implicare a Bisericii pentru ajutorarea materială și spirituală a celor imigrați. Nu sunt trecute cu vederea nici urmările emigrării pentru instituția familiei, fiind, de fapt, prezentate unele dintre acestea, un accent deosebit fiind pus pe cazul tinerilor care conviețuiesc fără a se căsători, aducându-se și unele argumente și remedii împotriva acestei stări de lucruri. Articolul se încheie cu prezentarea raportului emigrație-muncă.

Cuvinte-cheie: familie, muncă, emigrație, căsătorie, Biserica locală, tineri, conviețuire, implicațiile emigrării, consecințele emigrării.

Summary: In this article, the author examines the family in the context of increasingly widespread phenomenon of migration, based on existing realities in the local Church of Iași. First, he talks about the changes in society with the fall of the communist regime and the need to impose family migration. Then he summarizes the implications of migration on the family. He still refers to the harsh reality that many families emigrated collide, in reality much different from what they had been promised before departure. In these dramatic circumstances, the author wonders how the Church works, both the local and the universal context. All he replied by concrete examples involving the Church for spiritual and material support to the immigrants. Not overlooked consequences of migration for family institution, is actually shown some of these, with a particular focus on the case of young people who live without marrying, bringing some arguments and remedies to this situation. The article ends with the report-labor of emigration.

¹ Pr. Daniel Mărtinaș s-a născut la 3 decembrie 1973 la Cordon - Neamț. A absolvit Institutul Teologic Romano-Catolic „Sfântul Iosif” din Iași în anul 1998. A fost sfințit preot la 24 iunie 1998. Din 2005 este responsabil pentru comunitatea română din Verona (Italia) Email: prmartinasdaniel@yahoo.it .

Keywords: family, work, emigration, marriage, local Church, youth, coexistence, migration, consequences of emigration.

Introducere

Este cunoscut fiecăruia dintre noi că în țara noastră trecerea de la regimul comunist la firavul regim capitalist a dus la schimbări foarte mari în ceea ce privește locurile de muncă, diminuarea posibilităților ca o familie să-și poată construi o locuință proprie ș.a.m.d. Exigențele copiilor, pe care publicitatea îi influențează enorm, trăind, de fapt, într-o cu totul altă societate decât cea de dinainte de '90, au crescut foarte mult. Acestea și alte aspecte au dus la necesitatea de a emigra pentru mulți dintre ai noștri, pentru ca viața familiilor, în general, și a fiecăruia, în particular, să poată avea o desfășurare mai normală.

Sigur că puțini sunt aceia care au luat drumul străinătății pentru a-și urma o vocație pe care Dumnezeu le-a adresat-o, pentru o viață consacrată lui. Majoritatea familiilor sau a unor membri au luat drumul emigrării din considerente economice. Mai toți au pornit sau pornesc cu gândul că vor sta puțin timp, atât cât să-și poată achita vreo datorie sau să-și facă un mic buget cu care să poată să întrețină mai bine familia.

O evoluție a cunoscut și posibilitatea de a emigra – foarte dificilă la început și mult mai ușoară în timpurile de față. Dar la fel de adevărat este că s-a schimbat și situația economică a celor două țări, Italia și Spania, care au permis multora dintre ai noștri să poată mânca o pâine mai albă.

Aceasta este starea de fapt de care trebuie să ținem cont în analiza și prezentarea noastră. Neputând să facem abstracție de ea, va trebui să încercăm să-i dăm un sens și să vedem, la modul practic, dacă putem să facem ceva, influențând în mod pozitiv, sau, pur și simplu, va trebui să spunem că situația nu depinde de noi și, prin urmare, trebuie să o acceptăm așa cum este.

Familia nevoită să emigreze

Cred că nu este parohie în dieceza noastră în care preotul să nu constate dificultățile multor familii care trăiesc la limită. Prețurile cresc, locurile de muncă dispar tot mai mult, întreținerea zilnică a întregii familii ajunge la stele și, uite așa, apare tot mai mult necesitatea de a pleca. „Vecinul(a) a putut, trebuie să pot și eu”. Numai că nu este o simplă aventură. Una îți închi-pui, alta găsești. Prieten la telefon, necunoscut și nevăzut la fața locului.

Personal, gândesc că din anumite puncte de vedere este mai greu să emigrezi azi decât în trecut. În primul rând, din perspectiva lipsei locurilor

de muncă și, apoi, individualismul și indiferentismul care i-a cuprins pe mulți dintre românii din afară, care poate, cu un pic de efort, ar putea să mai dea o mână de ajutor.

Implicațiile emigrării

Dar, înainte de toate, cred că este bine să facem o analiză a implicațiilor pe care le are fenomenul emigrării asupra familiilor.

Acest fenomen implică ieșirea dintr-un ambient familial și social: lăsa-rea în spate a familiei lărgite, a localității natale, a prietenilor, a gliei, a pământului pe care ai călcat atâția ani, pentru ca apoi să te transpui într-o altă realitate: o nouă țară, un nou ambient, la început poate fără nici un prieten, fără relații care să te facă să simți că faci parte din acel loc.

Apoi se întâlnesc o altă cultură, alte obiceiuri, altă civilizație, la care trebuie să încerci să te adaptezi (grătarul nu se mai poate face oriunde, pescuitul nu se face decât pe anumite râuri și numai după achitarea unei taxe). Astfel de aspecte și multe altele duc la dificultăți de adaptare. Nu tot ceea ce este bun și permis aici este sau trebuie să fie bun și permis și acolo.

Continuând cu enumerarea schimbărilor care pot avea loc ca urmare a emigrării, evidențiem și necesitatea de a te adapta la mai multe genuri de muncă, în funcție de cerințele pieței, care nu rareori a dus la dificultăți în ce privește adaptarea.

Zicala „banul schimbă omul” este un alt aspect care duce la schimbări de atitudine și de comportament atât față de cei din familie, cât și față de prieteni și cunoscuți. Aprecierile că mulți s-au schimbat de când au prins gustul banului pot fi uneori obiective, alteori subiective, dar, din păcate, de multe ori efectiv se verifică.

Emigrarea, între închipuire și realitate

Foarte multe familii sau persoane care decid să emigreze trec prin niște momente sau situații pe care nici măcar nu și le-au putut închipui și care le influențează viața. „Planul de acasă nu se potrivește mereu cu cel din târg”. Rămâi de-a dreptul impresionat de ce îți este dat să auzi de la cei care îți povestesc situațiile neplăcute sau aventurile dureroase pe care a trebuit să le înfrunte și care au lăsat răni adânci în suflet. Li s-a promis una și au găsit alta. În loc să fie beneficiari, au devenit victime ale traficantilor de persoane, ale intermediarilor locurilor de muncă. Muncă prestată pe degeaba pentru mai multe luni, cazare sub orice critică, lipsa unei asistențe medicale de bază și multe altele. De subliniat capcana în care au picat sute sau chiar mii de tinere românce care au mușcat din momeala locurilor de muncă bine plătite prin efort minim, ajungând în mijlocul diferitor rețele ale conaționalilor sau străinilor, pentru prostituție.

Persoanele din toate aceste categorii, odată ieșite la liman, sunt foarte vulnerabile, pentru că nu mai vor să trăiască momente ca acelea.

Pentru unele femei dornice de a emigra pentru motive mai sus menționate, ideea de a trebui să îngrijești un bătrân sau de a face babysitting nu pare a fi atât de apăsătoare. Dar nu se conștientizează necesitatea de a sta zile întregi fără a putea ieși din casă sau că-i posibil să dai peste o familie care îți poate face viața un calvar. Astfel de situații au dus de multe ori la depresii acute sau la diferite forme de nebunie.

Fenomene ca: disponibilizarea oamenilor care nu mai dau randament maxim din cauza vârstei sau a neputinței; falimentului unei firme; un membru sau uneori chiar doi membri ai unei familii rămân fără muncă, în timp ce poate au un împrumut la bancă pentru că și-au cumpărat o casă sau un alt bun; tineri dați afară pentru că au neșansa să fi întâlnit un șef care este de o anumită coloratură politică și motivează că tinerii italieni au prioritate în ocuparea locului de muncă; acestea și altele ca acestea sunt aspecte mai noi care preocupă multe persoane, văzându-se nevoite să schimbe din nou sensul de mers al vieții familiei.

Ce face Biserica într-un astfel de context?

Aici vorbim fie despre Biserica locală de unde au emigrat persoanele, fie despre Biserica locală unde au imigrat aceste persoane. Biserica, per ansamblu, poate și într-adevăr face mult.

Acolo unde era necesar și posibil, a fost trimis un preot care reprezintă un punct de referință sub multe aspecte. Sigur că trebuie și aici să fim realiști și sinceri și să spunem că nici pentru un preot, întrucât este și el om înainte de toate, nu lipsesc dificultățile ieșirii din propriul context și intrarea într-unul care uneori este total necunoscut. Preotul aici este cineva, acolo de multe ori este considerat egal cu ceilalți, dacă nu și mai rău.

Din experiența mea, spun că nu a fost întotdeauna ușor, dar, trăgând o linie, după această experiență de șase ani la Verona pot să declar cu inima deschisă că a fost de mare ajutor pentru mine ca om și preot și simt că și pentru multe familii și persoane care nu s-au simțit lăsate singure. Știu că nu sunt zile de exerciții spirituale, dar în acest context al analizei situațiilor familiilor noastre, dați-mi voie să provoc la o analiză personală, fără a voi să jignesc pe nimeni: Cât avem noi la inimă familiile din comunitățile noastre, care au emigrat?

În mod normal, prezența unui preot care are ca mandat îngrijirea pastorală a românilor plecați în afara țării duce la trăirea unor momente liturgice și nu numai, în care omul se simte cel puțin pentru un pic de timp ca la el acasă. Această trăire intensă o au, în primul rând, persoanele care

înțeleg însemnătatea unei Liturghii bine trăite și nu se limitează numai la achitarea de o datorie față de Dumnezeu, pentru că în acest caz, de multe ori, merg la cea mai apropiată biserică. Mă refer la persoanele care mai au un oarecare spirit de naționalism sănătos. Acest aspect, din nefericire, lipsește din ograda multor români care au emigrat. Cu alte cuvinte, prezența unui preot care are un minim de spirit de dăruire este pentru cei de acolo de un real folos și fiți siguri că laicii observă și mulțumesc pentru acest lucru.

În ceea ce privește Biserica locală care ospitează imigranții catolici și nu numai, trebuie să spunem că există organisme diecezane, cum ar fi Caritasul diecezan sau Centrul pastoral diecezan pentru imigranți, care cu timpul au lărgit atenția față de toate necesitățile oamenilor care vin și rămân pe drumuri fără vina lor, care nu au ce mânca, unde dormi sau unde se spăla.

Centrul pastoral pentru imigranți, care este un organism diecezan, are ca scop reunirea periodică a comunităților etnice pentru a face cunoscut patrimoniul cultural, folcloric, etnologic al fiecărei națiuni prezente pe teritoriul diecezei.

La Verona, acolo unde am avut ocazia să cunosc și să particip la diferite momente de acest gen, ele se desfășurau în două moduri: fie pe scară restrânsă, pentru comunitățile de străini catolici; fie pe scară largă, pentru comunitățile sau asociațiile de străini, indiferent de religie. Pe plan religios, punctul culminant este constituit de celebrarea sărbătorii Epifania Popoarelor, pe 6 ianuarie, în catedrala din Verona, împreună cu episcopul diecezei. De partea cealaltă, centrul tuturor întrunirilor cu caracter cultural-artistic este constituit de Sărbătoarea Popoarelor, care se desfășoară în fiecare an la Rusalii și care adună circa zece mii de participanți. Cu această ocazie sunt prezentate mâncăruri specifice, porturi tradiționale, ca și dansuri populare. Prin aceste inițiative Biserica demonstrează încă o dată că a reprezentat și reprezintă în continuare o instituție care a știut să adune și să promoveze cultura și valorile unei națiuni, pentru ca după aceea să vestească evanghelia. Bineînțeles că Biserica încearcă să colaboreze cu primăria sau cu asociațiile de laici care sunt dispuse să colaboreze prin mijloace proprii.

Familia și emigrarea

M-aș bucura să greșesc în aprecierea mea, dar cred că în fiecare parohie a diecezei există cel puțin un caz problematic apărut din cauza fenomenului emigrării: emigrarea a adus multe beneficii, în special economice, dar a făcut și foarte mult rău în multe familii. Și putem vorbi despre familii în

care plecarea numai a unuia dintre soți a dus la răcirea relațiilor familiale. Apoi, copiii care au fost pentru o perioadă sau pentru totdeauna abandonați și, astfel, nu au mai avut parte de afecțiunea și educația de bază de care un copil are nevoie în mod normal.

Analizând fenomenul de infraționalitate care se verifică din partea multor tineri români pe teritoriul Italiei, se poate constata cum infracțiunile sunt comise de tineri care au vârsta în jurul a douăzeci de ani, perioadă care corespunde cu timpul de când unii, atunci când erau foarte mici, au fost lăsați în grija bunicilor sau a unor persoane care nu erau foarte interesate de educația lor. Este răspândită în rândul tinerilor din țara noastră concepția că în Occident se poate câștiga ușor și repede. Este suficient să fii isteț, ca să nu te prindă. Personal, cred că sunt mulți factori care conduc la astfel de comportamente sociale negative și, prin urmare, fiecare sector va trebui să contribuie.

De subliniat apoi numărul foarte mare de persoane, bărbați sau femei, care ajung la infidelitate sau la divorț. Motivele sau justificările lor personale sunt fie că îl văd ca un fenomen normal pentru societatea în care trăiesc: „Părinte, s-au schimbat vremurile; în ziua de azi este o practică normală”, fie că au găsit un refugiu într-o altă persoană datorită situației uneori, adevărat, foarte greoaie, pe care a trebuit să o îndure: patima alcoolului, violență fizică sau psihică. Nu sunt puține nici cazurile de femei care au fost cu adevărat cucerite de bani și conviețuiesc cu bărbați italieni, unii mult mai în vârstă ca ele, pentru avantaje exclusiv materiale, deși mai mențin și legătura cu familia din țară. Sigur că, din păcate, astfel de comportamente sunt influențate de mediul nociv în care credincioși de-ai noștri, considerați și văzuți ca exemple aici, ajung să-și schimbe ideile despre viață și familie acolo. De subliniat că în Italia, la sfârșitul fiecărui an, se anunță că numărul divorțurilor a crescut, iar căsătoriile se încheie din ce în ce mai puțin. De luat în considerare și faptul că li se pune pe masă prin televizor ideea că nu este absolut nici o problemă dacă mai ai și o altă relație decât cea matrimonială. Soții care au copii destul de mari, și despre care ani de zile ai avut impresia că reprezintă o adevărată familie, te șochează când auzi că familia lor, de fapt, mai atârână de un fir de ață din cauza infidelităților prelungite.

Tinerii care stau necăsătoriți

Un fenomen nou pentru situația noastră este trăirea împreună a tinerilor mai înainte să fi celebrat sacramentul căsătoriei. Fie că se înfiripă relația acolo, fie, mai nou, pe Internet, oricum pare o mare provocare pentru Biserica timpurilor noastre.

Trebuie spus că pentru toate aceste probleme și pentru altele de acest gen, pe care expunerea de față nu le cuprinde, nimeni dintre noi nu deține în mână magic, în măsură să rezolve probleme cât ai clipi.

Fiind în cadrul unor zile care își propun să facă o analiză mai amănunțită a situațiilor familiilor din ziua de azi, cred că este bine să încercăm să individuăm câteva posibile cauze care îi duc pe tinerii de azi să trăiască împreună mai înainte de căsătorie.

Aspectul care se verifică atât la tinerii români, cât și la cei străini care trăiesc astfel este lipsa curajului de a întemeia o familie. Avem de-a face cu tineri care au vârsta cuprinsă între 20 și 30 de ani. Dacă, din nefericire, au avut parte de părinți care să fi înțeles greșit aspectul libertății, nemaiținând cont de nici o normă călăuzitoare, nici chiar de cea divină, sigur că au devenit niște răsfățați ai părinților. Li s-a oferit aproape totul fără a-i responsabiliza în aspecte esențiale care să le inspire încredere în propriile capacități. Crescând într-un astfel de mediu nociv, nu găsesc o motivație care să-i determine să-și asume un proiect atât de nobil și măreț cum este familia. Părinții unor astfel de tineri, dacă sunt întrebați despre situația copiilor lor, unii conștientizează greșeala făcută în trecut și regretă, alții, în schimb, afirmă foarte senin că ei trebuie să decidă, că trebuie să se cunoască pentru a nu păți și ei ca mulți dintre cei din trecut care, voiau sau nu, trebuiau să suporte situații foarte grele ș.a.m.d. Se pare, în astfel de situații, că dintr-un proiect nobil și complex, așa cum a voit Dumnezeu căsătoria, nu rămâne pentru acești tineri decât atracția instinctuală față de celălalt, folosirea celui alt ca un fel de marfă și umplerea senzației de singurătate care nu a fost la timp rezolvată printr-o educație responsabilă.

Un alt aspect în acest sens este, spun ei, lipsa unui suport material care să le dea o garanție pentru o eventuală familie. A face o nuntă costă mii de euro, o casă proprie este greu de realizat, după aceea, dacă apare și vreun copil, trebuie să-i putem asigura de toate. Și în astfel de moduri de gândire avem de-a face cu persoane puțin responsabile care au schimbat valorile cu mijloacele de întreținere a vieții. Se știe foarte bine că, oricât de mulți ar fi, banii nu ajung niciodată. Sunt foarte multe exemple care demonstrează că nu banii țin unită o familie, că nu pe grandomanie se realizează o familie împlinită.

Argumentul cel mai des invocat de către tinerii care spun ei că ar justifica conviețuirea înainte de căsătorie este cel al majorității: „oricum, toți fac la fel”; „mamă, tată, vremurile s-au schimbat, în Occident tinerii așa fac, ca să se poată cunoaște bine”; și, uite așa, apar și în parohiile noastre conviețuiri, chiar și numai pe perioada concediului, care altădată nu se puteau concepe, pentru că imediat erai arătat cu degetul de vecini.

Multe dintre cuplurile de acest gen ajung să se destrame, pentru că nu mai reprezintă interes, sau, dacă încheie căsătoria, aceasta se destramă foarte ușor, fapt care demonstrează încă o dată lipsa de responsabilitate și a adevăratelor valori care trebuie să zidească o familie.

Câteva argumente împotriva conviețuirii fără sacramentul Căsătoriei

Ținând cont mai mult de curentul aproape general al societății în privința pregătirii și încheierii căsătoriei, tinerii care sunt în astfel de situații și care ar vrea să se simtă în regulă și cu conștiința adresează anumite întrebări la care așteaptă un răspuns: „De ce Biserica nu este de acord cu conviețuirea înainte de căsătorie, având în vedere că trebuie să-mi cunosc foarte bine viitoarea soție?” „Și Biserica mai trebuie să se adapteze la noile situații ale societății!” Sigur că sunt întrebări care ascund în spate multe aspecte.

S-ar putea da următoarele răspunsuri:

Biserica învață că oferirea în totalitate a propriului corp unei persoane cu care încă nu ți-ai legat viața ar fi numai o minciună, dacă aceasta nu ar reprezenta semnul și rodul unei dăruiri personale totale, în care este prezentă întreaga persoană: dacă o persoană și-ar rezerva chiar și numai o mică parte sieși sau posibilitatea de a decide pentru viitor o eventuală separare, deja prin aceasta ea nu s-ar dăruia în totalitate (cf. *Familiaris consortio*, 11).

Pentru creștini, raporturile de dinainte de căsătorie ascund și aduc ofensă adevărului iubirii din următoarele considerente:

- sunt o minciună:

Cei doi se consideră unul pe celălalt soț și soție când știu foarte bine că nu sunt.

Gândesc că se iubesc, dar, de fapt, încă nu au ales să împărtășească unul cu celălalt iubirea, fiind în căutarea plăcerii. Străduința pentru o viață castă și renunțarea la plăcerea conjugală nu diminuează iubirea, din contră, creează premisele pentru ca ea să devină mai autentică și solidă.

- nu permit să se dăruiască în totalitate:

Cei doi sunt conștienți că încă nu sunt căsătoriți, drept urmare, gândesc că sunt liberi pentru viitor și se pot lăsa fără probleme dacă relația nu mai funcționează. Ei trebuie să știe că, deși au parcurs un drum de integrare afectivă, consimțământul la căsătorie nu este o simplă formalitate, ci este un moment decisiv pentru viața celor doi. Prin consimțământ apare libera decizie de „a se lega” reciproc și de a aparține unul altuia pentru totdeauna.

- exclude intenționat viața:

Dacă nu sunt oficial soț și soție, dintre cei doi tineri se exclude și intenția de a da viață. În consecință, cei doi nu doresc copii tocmai pentru că nu au siguranța că ei vor rămâne împreună pentru tot restul vieții. Ca atare, e mai bine să fie evitați decât să devină apoi un inconvenient în eventualitatea unei despărțiri. De aici se ajunge din nou la instrumentalizarea actului sexual, la evitarea vieții, la instrumentalizarea persoanei de către persoană.

Trebuie să amintim aici și suferința pe care de multe ori o îndură părinții sau alte persoane când întâmpină o opoziție totală din partea acestor tineri care nu vor nici măcar să stea de vorbă despre o posibilă punere în ordine a vieții proprii. Nu mai vorbim despre glasul conștiinței, care este înăbușit sau tratat cu indiferență.

Cum se poate remedia, măcar în parte, această situație

O situație de fapt ca aceasta poate întâmpina din partea preoților diferite atitudini. Una ar putea fi indiferența: „Oricum, nu se poate face nimic, trebuie să fie lăsați în pace și, când se vor decide să se căsătorească, vor anunța”. O altă posibilă atitudine a preotului este tratarea lor cu duritate, cu amenințări de tot felul, față de ei și familiile lor. Această atitudine trezește de cele mai multe ori ostilitate.

O ultimă atitudine posibilă ar fi cea a răbdării, a rugăciunii, a însoțirii pastorale prin întruniri catehetice personale sau de grup, prin care să fie conștientizați de adevăratele fundamente pe care trebuie să se construiască o familie durabilă.

Va trebui să se folosească toate momentele, inclusiv predicile, pentru explicarea pe lung și pe larg a implicațiilor nefaste pe care acest stil de viață le poate avea atât pentru ei, cât și pentru ceilalți care au nevoie de persoane și familii sănătoase din punct de vedere uman, social și religios.

Poate mulți dintre tineri nu știu că, alegând să trăiască o astfel de viață dezordonată, nu pot primi dezlegare la spovadă până nu își reglementează situația într-o formă sau alta. Sigur că la acest punct trebuie subliniată dificultatea pe care o are un preot care ține la principiile unei spovezi bune, când i se spune din partea penitentului că a mai fost la un alt preot tot în această situație și i s-a dat dezlegare, nemaiconsiderându-se un păcat.

Emigranții și munca

S-a fixat foarte mult în mintea multora dintre ai noștri plecați în străinătate ideea că singurul motiv pentru care ei sunt acolo este acela de a munci, ca să poată câștiga bani pentru numeroasele necesități. Și eu cred că misiunea preotului, care are în păstorire o comunitate de români emi-

granți, este și aceea de a-i conștientiza că au de transmis un mare dar pe care, la rândul lor, l-au primit de la înaintași, și anume darul trăirii credinței. Este foarte adevărat că mulți episcopi, preoți și laici din țările care îi găzduiesc pe ai noștri recunosc deschis faptul că văd în multe persoane și familii de-ale noastre o credință solidă. Fără dubii, această situație este un dar de la Dumnezeu, care a găsit un teren prielnic la înaintașii noștri, episcopi, preoți sau laici.

Dar, ca orice tezaur dumnezeiesc, și acesta trebuie nu numai folosit și păstrat în mod egoist, ci semănat și fiecărui om de bunăvoință. Sigur că nu este întotdeauna ușor, având în vedere că se întâlnesc tot felul de atitudini menite să distrugă valorile credinței. Este de-a dreptul lăudabil spiritul de jertfă pe care îl manifestă multe familii de români care vin cu copiii, unii chiar mici, de la distanțe considerabile, pentru a putea participa și trăi o Liturghie în limba maternă, care reprezintă, spun ei, o încărcare interioară pentru o săptămână.

Din realitatea pe care am cunoscut-o la Verona, pot spune, pentru cei care încă nu știu, faptul că majoritatea oamenilor noștri prestează muncile cele mai grele și uneori înjositoare: pe șantiere, sau închiși în case ore sau zile pentru a-i asista pe bătrâni, pentru a-i îngriji pe copiii din familii de bani-gata care le consideră ca pe niște sclave; sau în agricultură, unde-i muncă multă și prost plătită. Munci ca acestea îi duc pe mulți la îmbolnăviri, trebuind să îndure multe, mai ales în aceste vremuri, când este mare lipsă de locuri de muncă și nu îți poți găsi ușor altceva. Și, uite așa, se întinde coarda prea mult, până când se rupe. Sigur că un rol mare față de astfel de persoane îl au preoții care sunt trimiși acolo. Dar atât prin rugăciune, cât și prin două cuvinte pe care un preot aici, acasă, le poate spune la sfârșitul fiecărei Liturghii, cum ar fi: „Salutați-i și pe copiii sau neamurile voastre din străinătate, asigurându-i de rugăciunea și gândul nostru bun!”, pot însemna foarte mult pentru cei care au nevoie de încurajare.

O ocazie potrivită pentru a le manifesta aprecierea și recunoștința este perioada de concediu, în care inițiativele pentru ei pot fi dintre cele mai variate. Știm că, de multe ori, fără prea multă insistență, ei pot reprezenta și un mare ajutor pentru diferite inițiative care sunt în curs de desfășurare în parohii. Cu tact și adevărată dragoste creștinească față de persoanele lor, se pot face multe lucruri frumoase.

Concluzie

Fiind la sfârșitul prezentării acestei realități a familiei care se confruntă cu fenomenul emigrării, sper să fi reușit măcar în parte oglindirea realității familiilor noastre așa cum am perceput-o acolo. Subliniez încă o dată

că este o realitate grea, complexă, care presupune mult spirit de jertfă. Sunt unii dintre ei care afirmă că, dacă știau prin câte pot trece, cu siguranță ar fi rămas în țară. Spun asta, în special, aceia care și-au pierdut familia, prietenii și se simt destul de apăsăți, în ciuda faptului că poate au niște bani.

Este apreciazabilă și lăudabilă înțelepciunea episcopilor noștri, care, beneficiind și de un suport destul de consistent de personal, au avut mereu grijă ca, cel puțin acolo unde a fost posibil, să fie prezent permanent un preot care să-i unească și să-i conducă pe calea evangheliei pe cei care au emigrat. Grijă și atenția dezinteresată față de ei trezesc nu numai o mulțumire pentru faptul că nu sunt lăsați ai nimănui, dar și iubirea și recunoștința pe care știu să o arate față de preotul care este creștin împreună cu ei și păstor dedicat pentru cauza lor.